

{jumi [*73]}

Наприкінці листопада 2013 року на базі Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва пройшов дводенний обласний [семінар](#) “Духовність. Молодь. Бібліотечний формат”, в якому взяли участь бібліотекарі з 15 Центральних бібліотек ЦБС Миколаївської області, обласної універсальної [наукової](#) бібліотеки ім. О. Гмирява, обласної бібліотеки [для дітей](#) ім. В. Лягіна, викладачі та студенти відокремленого підрозділу [Миколаївської філії](#) Київського національного університету культури і мистецтв.

Семінар відкрила директор Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва Наталія Вікторівна Ткаченко, яка наголосила на важливості проблеми духовно-морального виховання молодого покоління як актуального напрямку діяльності бібліотек області.

Цікавими були доповіді запрошених гостей. Знання історії, традицій рідного краю виховують толерантність та патріотизм у молодого покоління, — саме це підкреслив голова правління Миколаївської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури Сергій Віталійович Іванов. Він інформував присутніх про кількість історичних пам'яток на Миколаївщині, нагадав про славі сторінки історії та видатних діячів краю. Давній друг і партнер бібліотеки для юнацтва у справі культурного та духовного розвитку молоді, викладач Миколаївського будівельного [коледжу](#) Київського національного університету будівництва і архітектури Ольга Вікторівна Попова розповіла про заходи, які вона разом зі своїми студентами проводить вже декілька років: на допомогу онкохворим дітям, дітям-інвалідам, ветеранам, людям похилого віку... Саме безпосереднє спілкування з тими, хто потребує твого співчуття, конкретна допомога конкретній людині і дозволяють хлопцям і дівчатам зрозуміти і засвоїти зміст моральних оцінок і норм поведінки в суспільстві. Про безпосередній вплив вищої професійної освіти на розвиток духовної та інтелектуальної культури молоді йшлося у виступах викладачів відокремленого підрозділу Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв: кандидата педагогічних наук, доцента, заступника декану факультету менеджменту та бізнесу Світлани Олександрівни Шуляк і кандидата історичних наук, доцента Галини Григорівни Бородіної.

Практичним досвідом виховання духовності, моральності поділилися колеги з районів. Адже саме бібліотеки у всі часи працювали на засадах просвітництва та благодійності. Тетяна Василівна Васильєва (Новобузька ЦБС), Наталія Миколаївна Мосензова (Новоодеська ЦБС), Світлана Богданівна Недашківська (Братська ЦБС) Наталія Миколаївна Євстрат'єва ([Вознесенська](#) ЦБС) розповіли про інноваційні бібліотечні форми, які стали можливі завдяки впровадженню новітніх комп'ютерних технологій. Учасники семінару склали величезну карту кращого бібліотечного досвіду Миколаївської області під час ділової гри “Бібліо-пазл”, яку провела методист відділу інформації, маркетингу та менеджменту ОБЮ Наталія Володимирівна Драгуновська.

Співробітники Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва презентували власні родзинки. Завідуюча відділом інформації, маркетингу та менеджменту Марина Володимирівна Петрова розповіла про локальне соціологічне дослідження “Сучасна молодь і толерантність”, проведене з метою вивчення ролі бібліотеки у формуванні толерантного ставлення юнацтва до людей незалежно від національності, культури, віросповідання, соціальної групи приналежності. Бібліотекар відділу читального залу Ірина Сергіївна Холодулькіна запропонувала використовувати зарубіжний досвід — міжнаціональний діалог “Жива бібліотека”. Даний міжнародний проект реалізується в Україні Міжнародною організацією з міграції. Ірина Сергіївна провела практичний тренінг: бібліотекарі обласної бібліотеки грали ролі “книг”, а бібліотекарі з районів — “читачів”, яким випала нагода “прочитати” “живі книжки”. Бібліотекар і письменниця Віра Іванівна Марущак розповіла про використання літературних творів у духовному вихованні молоді на прикладі власного оповідання “Ікона”. Бібліотекар відділу збереження основного фонду Анна Олександрівна Мороз, яка є координатором бібліотечної цільової програми “Милосердя”, докладно зупинилася на різнобічних формах бібліотечної та соціальної підтримки молоді з обмеженими фізичними можливостями, підлітків з малозабезпечених сімей, людей похилого віку.

Головним доповідачем семінару стала провідний бібліограф ОБЮ Ія Валеріївна Отверченко, координатор комплексної бібліотечної програми морально-духовного виховання “Шлях до духовних джерел”. Вона зазначила, що духовність — це свідомо активність людського духу, що проявляється у благородстві та добрих справах. Духовне виховання сучасної молоді — її поглядів, переконань, ідеалів — залежить від багатьох факторів: відносин з батьками, вчителями і друзями; ставлення до самого себе, зовнішнього світу, способу життя, природи, праці, суспільних вимог тощо. В. А. Сухомлинський говорив: “Якщо людину учать добру — учать уміло, розумно, наполегливо, вимогливо, у результаті буде добро. Учать злу (дуже рідко, але буває і так), у результаті буде зло. Не учать ні добру, ні злу — усе рівно буде зло, тому що людиною його треба зробити».

На основі загальнолюдських морально-духовних цінностей можна окреслити коло якостей особистості, які становлять зміст морального виховання. Це гуманізм, доброта, повага до батьків і людей взагалі, чуйність, милосердя, совісність, доброзичливість, гідність, скромність, справедливість, самовідданість. На виховання цих якостей і спрямовані бібліотечні заходи етичної тематики, під час яких Ія Валеріївна розповідає про подвиг самовідданості справі доктора Федора Гааза та Валентини Пузик, самопожертву святих Петра і Февронії, подружжя Тучкових, таємниці творчості та особистості Андрія Рубльова, справедливість княгині Ольги, скромність та чуйність Олександри Романової, милосердя єпископа Лонгіна (Жар).

Кожний із заходів — це яскравий емоційний виклад конкретних фактів і подій, історичних і сучасних, що розкривають зміст моральних понять, викликають у молодих людей позитивне відношення до вчинків, що відповідають моральним нормам. Заходи етичної тематики служать не тільки і не стільки джерелом знань, а збагачують моральний досвід особистості досвідом інших людей, і головне, надають позитивний

приклад. Приклад поведінки історичних діячів, живих конкретних людей — виховний метод виняткової сили. Приклад дає конкретні зразки для наслідування і тим самим активно формує свідомість, почуття, переконання.

Під час таких заходів молодь активно залучається до вироблення правильних оцінок і суджень, а обговорюючи конкретні вчинки реальних людей легше осягає їхню сутність і значення. Відверто висловлені думки і сумніви дозволяють направити діалог так, щоб молоді люди самі прийшли до правильного розуміння сутності обговорюваного питання. Для посилення сприйняття заходи доповнюються переглядом документальних фільмів, зачитуванням уривків з мемуарів, інших літературних творів. З власного досвіду проведення етичних бесід Ія Валеріївна надала поради учасникам семінару: успіх залежить від того, наскільки теплим буде характер бесіди, чи розкриють у ній хлопці та дівчата свою душу. При цьому вони добре розрізняють, де ви просто транслюєте матеріал, а де виступаєте з власною громадянською позицією. Ви повинні самі бути глибоко впевненими в тих істинах, які пропагуєте. Виступ Ії Валеріївни, тематика заходів програми “Шлях до духовних джерел” настільки захопили бібліотекарів, що були підготовлені і роздані компакт-диски з методичними матеріалами, сценаріями, фільмами, мультимедійними презентаціями та іншими матеріалами. Сподіваємось, що наступного року такі програми будуть впроваджуватися і в інших бібліотеках області.

Учасники семінару із задоволенням відвідали вперше в новому приміщенні Миколаївський обласний краєзнавчий [музей](#), один із найстаріших музеїв України. Сьогодні — це сучасний заклад з комфортабельними залами, оновленими експозиціями. Загальна кількість експонатів основного фонду музею налічує більш 200 тисяч одиниць: це унікальні колекції предметів археології, етнографії, стародруків, документальних джерел.

Підводячи підсумки роботи дводенного семінару, Наталія Вікторівна Ткаченко подякувала присутнім за активний обмін думками і досвідом, побажала ініціативи і креативності у впровадженні найкращих бібліотечних ідей, презентованих під час семінару.